

О Т Ч Е Т
ЗА НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА, УЧЕБНАТА И ФИНАНСОВА ДЕЙНОСТ
НА ИНСТИТУТА ПО БИОРАЗНООБРАЗИЕ И ЕКОСИСТЕМНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ
ПРЕЗ 2014 ГОД.

1. ПРОБЛЕМАТИКА НА ИНСТИТУТА ПО БИОРАЗНООБРАЗИЕ И ЕКОСИСТЕМНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ:

1.1. Преглед на изпълнението на целите (стратегическа и оперативни), оценка и анализ на постигнатите резултати и на перспективите на ИБЕИ в съответствие с неговата мисия и приоритети, съобразени с утвърдените през 2014 година научни тематики

Стратегическата цел на Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания (ИБЕИ) при БАН, в съответствие с неговата *мисия* като национален център за изучаване и опазване на биоразнообразието и екосистемите в България, е да осигурява високо равнище на научни изследвания и компетентност по обществено значими въпроси в областта на теоретичните и приложни аспекти на биоразнообразието, екологията, опазването на околната среда и устойчивото ползване на биологичните ресурси; да подготвя висококвалифицирани кадри в областта на ботаниката, микологията, зоологията, паразитологията, хидробиологията, екологията, мутагенезата от околната среда, консервационната биология, еволюционната биология и др.; да осигурява научна информация и методична помощ с цел подпомагане на държавните институции при вземане на управленчески решения, да оказва експертна помощ на структурите на гражданското общество, да представя страната в Европейското изследователско пространство в областите на неговата компетентност.

Постигнатите резултати са в съответствие с *оперативните цели*, отразени в **двете приоритетни изследователски програми** от Научния план на ИБЕИ за периода 2014-2016г:

- „*Околна среда, екосистемни функции, биоразнообразие и климатични промени*“ и
- „*Биологични ресурси и научни основи на биоикономиката*“,

които произтичат от мисията на института и съвременните научни приоритети в областта на биоразнообразието и екологията, съответстващи на Рамковата програма за научни изследвания и иновации на ЕС „Хоризонт 2020“ (2014-2020г.), на Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2020 и обявените в нея предизвикателства пред европейското общество, и се отнасят към следните основни научни и научно-приложни направления:

- ✓ Структура и функциониране на съобществата и екосистемите в съвременността и в миналото,
- ✓ Разнообразие на организмите и техните екологични и еволюционни взаимоотношения от генетично и популационно до екосистемно равнище,
- ✓ Произход, история на развитие и динамика на биотата и нейните компоненти – флора, микота и фауна,

- ✓ Подходи и методи за устойчиво управление на биологичните ресурси и защитените природни обекти – разкриване на застрашаващи фактори и разработка на методи за тяхното отстраняване или ограничаване, изучаване на ресурсното значение на видове и съобщества.
- ✓ Научни основи на оценката на екологичния риск, качеството на околната среда и въздействията върху нея, на състоянието на биоразнообразието; биомониторинг и системи за биобезопасност.
- ✓ Екология и биология на икономически и социално значими видове, включително подходи и методи за оценка, ограничаване на въздействието и регулиране числеността на видове-нашественици, вредители, паразити и други организми със значение за медицината, опазването на природата, селското стопанство, горското стопанство, рибовъдството, ловното стопанство и други сфери на човешката дейност.
- ✓ Научните основи на оценяване състоянието на екосистемите и техния капацитет устойчиво да предоставят екосистемни услуги на обществото.

За изпълнение на тези приоритетни изследователски програми в ИБЕИ се разработват проекти с различни източници на финансиране, като рамковите програми за научни изследвания и иновации на ЕС, международни организации, агенции и фондации; Фонд „Научни изследвания“, министерства, ведомства, фирми, обществени и неправителствени организации, а също така проекти, включени в двустранни спогодби на БАН и МОН с чуждестранни партньори и проекти, финансирани само от бюджета на БАН.

Многообразното финансиране на изследванията придава устойчивост на изследователската програма на института.

1.2. Изпълнение на Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2020. Извършвани дейности и постигнати резултати

Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2020 (<http://www.fni.bg/?q=node/20>) има за цел:

- ✓ да формулира национална научна политика, която създава условия и задава перспективи за постигане на задачите, поставени от Европейската стратегия 2020;
- ✓ да инициира и стимулира цялостен процес на модернизация в научно-изследователските звена - необходимо условие за съществено увеличение на публичното финансиране за наука;
- ✓ да съдейства за трансформиране на българското общество в “общество на знанието”;
- ✓ да стимулира нарастването дяла на екотехнологиите в националната икономика.

В изпълнение на целите на Стратегията в ИБЕИ усилията на колектива и Ръководството на ИБЕИ са насочени към постоянно подобряване на инфраструктурата и повишаване нивото на провежданите изследвания; поддържане и разширяване на научни контакти с водещи в съответните направления научни звена в Европа и света; осъществява се обмен на кадри, идеи и се извършват съвместни комплексни изследвания по приоритетните направления за работа и експертиза на научния състав. Чрез лекции, семинари и различен формат срещи, научно-популярни текстове, брошури, образователни табели и други материали се търсят начини за повишаване информираността на населението и развитие на природозащитни и консервационни дейности, за превръщане на обществото ни в Общество на знанието. Търсят се връзки с индустрията с цел насърчаване на бизнеса да инвестира в научни разработки за

развитие на екотехнологии, за оценка на замърсяването на природата, доказване на влиянието от това замърсяване и предприемане на мерки за намаляването му.

Учените от ИБЕИ осъществяват ефективно участие и сътрудничество с водещи научни центрове в различни страни чрез проекти по рамковите програми на ЕС; Програма COST, Европейската пътна карта за научна инфраструктура и др., с цел насочване в науката на повече и по-ефективни инвестиции за изследване теоретичните и приложните аспекти на биоразнообразието, екологията, консервационната биология, опазването на околната среда и устойчивото управление на биологичните ресурси.

Към настоящия момент преобладаващата част от научните изследвания в България се осъществява в публичните научни организации, в това число Българската академия на науките. Съществена част от научния капацитет в България е концентриран в институтите на БАН, които генерират и/или абсорбират и прилагат научни знания, научни продукти и други форми на ново знание.

България, като част от ЕС, е изправена пред сериозни предизвикателства, които изискват осъществяването на амбициозна икономическа политика. Чрез *Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2014-2020* (ИСИС, Стратегията) България заявява своята визия за промяна в политиката и преодоляване на съществуващите социално-икономически предизвикателства: Ниска производителност на труда, Нисък дял на високотехнологично производство, Демографска криза – застаряване на населението и осигуряване на по-качествен и здравословен начин на живот.

Идентифицирани са 3 вертикални приоритетни области за интервенция, като приоритетните направления за работа и експертизата на колективите на ИБЕИ попадат в третата област и по-специално – *„Индустрия за здравословен начин на живот и биотехнологии”* и по-специално в поднаправления - *Методи за чисто производство, съхранение и преработка на български специфични хранителни и козметични (био-) продукти и Лекарствени форми, вещества и продукти.*

Научните изследвания на ИБЕИ попадат и в приоритетните направления на *Програмата Хоризонт 2020*, като:

Приоритет 1: Високи постижения в научната област (Excellent Science) и

Приоритет 3: Обществени предизвикателства (Social Challenges), както и приоритетните направления на *Стратегията за развитие на науката в България до 2020 г.* Положителен момент и в Европейската, и в Българската стратегия е отделеното място за фундаментални изследвания, тъй като без подобен род изследвания са невъзможни иновации.

Специфичните дейности и експертиза на ИБЕИ се състоят в изследване теоретичните и приложните аспекти на видовото разнообразие, разпространението, използването и опазването на лекарствени растения и техните биологично активни вещества, консервационната биология, опазването на околната среда и устойчивото ползване на биологичните ресурси.

Съществено място в дейността на ИБЕИ заема *изучаването, рационалното и ефективно използване на природните ресурси:* характеризирането на биологичното разнообразие и природните местообитания на екосистемно, видово и вътревидово ниво с акцент върху слабо проучени защитени природни територии и защитените зони от *“Натура 2000”*, както и слабо опознати на територията на страната групи организми; изучаване на възникването, еволюцията и поддържането на биологичното разнообразие в страната.

Съобразено с приоритетите на Европейския съюз се извършва *оценка на основните фактори за загуба на биоразнообразие в условията на глобална промяна: загуба и фрагментация на местообитания; емисии от замърсители в околната среда; прекомерна експлоатация на биологичните ресурси; промени в земеползването, урбанизация и развитие на инфраструктурата, поява на чужди за българската флора и фауна инвазивни видове - търсят се подходи и методи за отстраняване или смекчаване на негативните въздействия, за адаптиране към и ограничаване въздействието им върху местните съобщества, както и ограничаване на щетите от масовото им размножаване и разпространение. Вниманието се отделя и на редките и застрашени организми и техните местообитания, с цел възстановяване и опазване. Проследява се влиянието на климатичните промени върху биологичното разнообразие и екосистемните функции. Изследванията от мониторингов характер на различни екосистеми, свързани с подбор на индикаторни видове и индекси, играят важна роля при типологизацията, класификацията и опазването на тези екосистеми чрез прилагане на интердисциплинарен подход.*

В изпълнение на Националната стратегия в ИБЕИ се работи за повишаване ефективността на управление на човешките ресурси и оптимизиране на административния капацитет и използване на съвременни онлайн технологии за подпомагане на административната дейност. Един от *основните приоритети в стратегията за развитие на Института* е привличането на млади кадри чрез докторантури и разработване на проекти, чрез *осигуряване на съвременна материална база и възможности за използване на съвременни подходи в научните изследвания в утвърдени и нови области на изследване*; обмен на млади кадри между университетите и другите научни организации; провеждане на *обучителни семинари* и осъществяване на *контакти с водещи специалисти и обучение чрез провеждане на специализации, стажове и познавателни посещения във водещи европейски и световни институти, университети, лаборатории и колекции, в рамките на кратко- и средносрочни специализации по различни програми*, както и *обучение на млади хора от други страни в ИБЕИ.*

1.3. Полза/ефект за обществото от извършените дейности.

Проблематиката на Института е в съответствие и с редица документи:

национални - Приоритетите на ФНИ към МОН; Национална стратегия за биологично разнообразие; Закона за биологичното разнообразие; Закона за защитените територии; Закон за горите; Закона за водите;

на Европейския съюз - Климатични промени, Управление на природните ресурси; Инструменти за устойчиво развитие: № 1 Здраве, № 2 – храни и безопасност на храните, № 6 – Околна среда; „Опазване и подобряване на околната среда за настоящите и бъдещи поколения”, Седма рамкова програма на ЕС за изследване и развитие, Директивата за природните местообитания и дивата флора и фауна (92/43/ЕЕС) и Директивата за птиците (2009/147/ЕС), Рамковата Директива за морска стратегия (2008/56/ЕС), Директивата за оценка и управление на риска от наводнения

(2007/60/ЕС); Рамковата Директива за Водите (2010/60/ЕС); Стратегия на ЕС за района на р. Дунав (СОМ(2010) 715/4); Стратегията за биоразнообразие до 2020 г. на ЕС;

на приоритетите на ООН и други международни организации - Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата; Конвенцията на ООН за биологичното разнообразие (1992) и план за биоразнообразие 2011-2020 г. (CBD COP10, Нагоя); Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния (1979), дъщерни директиви (1999/30, 2002/3, 2008/ 50) и др.; на Световната здравна организация (СЗО) във връзка въздействието на рисковите фактори, формиращи начина на живот и безопасност на храните, Бернската конвенция; Бонската конвенция, Конвенцията за борба с опустиняването; Международна програма Растителност, Конвенция за противодействие на промяна на климата и др.

ИБЕИ разполага с експертен капацитет за оценка на природозащитния статус на видовете, природните местообитания и екосистемите, за разработка на планове за управление на цели за опазване обекти (популации, съобщества, местообитания). В рамките на проекти с национално и международно финансиране, екипи от специалисти в ИБЕИ провеждат комплексни екосистемни изследвания - мониторинг на различни типове екосистеми, изграждане на екологични мрежи; екология на съобществата и консервационна биология; анализ на жизнеността на популациите; биологичен мониторинг; еко- и генотоксикология, генетичен мониторинг и прогнозиране на отдалечените генетични последици; стратегии за защита стабилността на генома; адаптация и „адаптивен отговор“; моделиране и прогнозиране разпространението на редки, застрашени и инвазивни видове при различни сценарии за екологични промени; търсят се пътища и средства за интегрирано опазване на дивата природа при промени в околната среда с естествен и антропогенен характер (климатични промени, замърсяване, фрагментация от земеползването и др.).

Знанията за биоразнообразието, биоресурсите и екосистемите са от ключово значение за социално-икономическото развитие на Република България. Българското природно наследство и знанията за това богатство са предпоставка и обект на познавателен и екологичен туризъм с голям потенциал за развитие. Научните знания за биоразнообразието и функционирането на екосистемите са важна предпоставка за развитие на екологосъобразна енергетика и транспорт, съвременно земеделие, животновъдство, горско стопанство, рибовъдство и аквакултури, разширяване суровинната база за фармацевтичната и козметичната промишленост. *Оценката на екологични рискове, мониторингът на околната среда (ОС), оценката на въздействието от човешки дейности върху ОС и прогнозите за нейното състояние са предпоставка за вземане на правилни управленчески решения и оказване експертна помощ на структурите на гражданското общество.*

Богатството на биологичното разнообразие и екосистемите изисква подходящ научен подход за компетентно изучаване, с познаване на специфичните условия във всяко местообитание, съобразен с различните физикогеографски, климатични и биогеографски условия на страната.

1.4. Взаимоотношения с институциите

Основни и/или потенциални потребители на научния продукт на ИБЕИ са Министерството на околната среда и водите (МОСВ) и неговите регионални структури (РИОСВ с Регионалните Лаборатории, Дирекциите на националните паркове, Басейновите дирекции - БД, Изпълнителната агенция по околна среда - ИАОС); Министерство на земеделието и храните с Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури (ИАРА), Държавна агенция за горите (ДАГ) и нейните регионални структури, Национална служба за растителна защита (НСЗР); Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, Министерство на правосъдието; стопански субекти, свързани с проблемите на околната среда (развитие на туризма, построяване на алтернативни енергийни мощности – ветрогенераторни паркове, малки ВЕЦ, фотоволтаични паркове и др.).

ИБЕИ оказва методична и експертна помощ в дейността на местните държавни органи/институции; областни и общински власти; съдилища; ВУЗ, българските училища, както и на неправителствени организации.

Свидетелство за авторитета и признанието на учените от ИБЕИ е участието им в **ръководството и работата** на национални комитети, научни и специализирани съвети, международни научни организации, неправителствени сдружения, научни журита и др.; **членство и участие** в Борда на съветниците на Генералния секретар на ООН по въпросите на водите и санитарията; Националният комитет на Международната програма на ЮНЕСКО “Човек и биосфера” (МАВ); Съвместната мониторингова мисия на центъра за световно наследство (секретариат на Конвенцията за световното наследство); Работната група по инвазивни чужди видове във връзка с изработване на Европейската стратегия за инвазивни чужди видове към Biodiversity Unit, DG Environment, ЕС; Мрежата за инвазивните чужди видове в Югоизточна Европа (председател); Международната асоциация за изследвания на р. Дунав (IAD); Експертна работна група “Sustainable Development & Public Participation” към IAD; Експертна работна група към проект: “Technical assistance for the improvement of navigation conditions on the Romanian-Bulgarian common sector of the Danube and accompanying studies”, Ministry of Transport of Romania, EUROPEAID/122137/ D/SV/RO; ISPA–Programme; Консултативно-експертен съвет по лечебни растения към МОСВ; Национален научно-координационен съвет по биологичното разнообразие; Междуведомствена координационна експертна група по Конвенцията по биологично разнообразие към МОСВ; Представителство за България в Европейския съвет за опазване на гъбите; Комисия на IUCN за опазване на главни и ръжди (IUCN Species Survival Commission, Rust and Smut Specialist Group); Представителство за България в Европейския съвет за опазване на гъбите; Комисия за опазване на видовете в Международния съюз за защита на природата (IUCN) - група за опазване на главни и ръжди (IUCN Species Survival Commission, Rust and Smut Specialist Group) и група за опазване на правокрили (IUCN, SSC – Grasshopper Specialist Group, експерт за Югоизточна Европа); Участие в комисии за обсъждане на Предложения за защитени

територии; Международна организация по палеоботаника; Експертна група по проблемите на есетровите риби; Научно-технически съвет по рибарство и аквакултури към Министъра на земеделието и храните; Консултативна комисия по ГМО към МОСВ; Асоциация за медицински и ароматни растения на страните от Югоизточна Европа (AMAPSEEC); Участие в Експертни групи към НАОА; Международна организация за разпространение на информацията относно вредните организми, със седалище в Германия (ISPI); Експерт в проект: "Bulgaria - Analysis of the AA performed for Struma Motorway Kresna-Gorge Section", Програма "Капацитети", Панел на оценителите, МОН; Национално контактено лице за темата "Околна среда (включително климатични промени)" в Национална контактна мрежа за 7РП; Постоянен Комитет за науки за живота, земята и околната среда към Европейската научна фондация, Оценителен съвет при Европейската научна фондация; Борд на Европейския съюз за опръстеняване на птиците (ЕУРИНГ); Афро-европейска секция на Международната работна група за сврачките; Експерт към научно-консултативния съвет за прилагане на Вашингтонската Конвенция (CITES); Експерт по зообентос и Експерт по риби към МОСВ, контактни лица за дейностите по прилагане на европейското законодателство за водите.

Учени от ИБЕИ са търсени експерти за рецензии, становища, екологични оценки във връзка с различни планове, програми, проекти и инвестиционни намерения, закононарушения; за консултации от различни национални и чуждестранни институции; при разработване на помагала, програми и проекти за екологично обучение на ученици.

1.5.ОБЩОНАЦИОНАЛНИ И ОПЕРАТИВНИ ДЕЙНОСТИ, ОБСЛУЖВАЩИ ДЪРЖАВАТА

1.5.1. Практически дейности, свързани с работата на национални правителствени и държавни институции, индустрията, енергетиката, околната среда, селското стопанство, национални културни институции и др. **през 2014 г.**

По вече завършили проекти с международно и национално финансиране, изпълнени от колективи на ИБЕИ, са разработени и валидирани нови индекси и система за екологични оценки: нов рибен индекс за оценка на екологичното състояние/потенциал на пъстървовите реки – ИПР (Индекс за Пъстървови Реки), както и параметри на съобществата на макроводораслите и висшите водни растения в крайбрежната акватория на Черно море, които дават допълнителни възможности за определяне на екологичното състояние на речните и крайбрежните морски води в съответствие с Директивите 2000/60/ЕО и 2008/56/ЕО на ЕС. Индексите са включени в измененията и допълненията към Наредба Н-4/2012 за характеризиране на повърхностните води (вж. ДВ, бр. 79/23.09.2014).

По проект с възложител МОСВ, колектив експерти от ИБЕИ изготви поредния, Пети национален доклад за периода 2009-2013 г. към Конвенцията за биологично разнообразие (на български и английски език), като обобщи и анализира цялата

налична информация, свързана с биологичното разнообразие в България за посочения период.

По проекти с възложител ПУДООС/МОСВ и по ОП „Околна среда“ от различни колективи експерти от ИБЕИ са извършени дейности за опазване и поддържане на популации на целеви видове растения и животни в различни райони на страната; изготвени са първите планове за управление на резерватите „Соколата“, „Конгура“, „Али Ботуш“, „Ореляк“, изготвя се план за управление на защитена зона „Комплекс Калиакра“, „Калиакра“ и „Белите камъни“ за опазване на природните местообитания, на дивата флора и фауна; проучени са територии с висока природозащитна стойност в обхвата на дейност на РИОСВ Варна и РИОСВ Бургас и е изготвена документация за обявяване на Национален парк „Българско Черноморие“; подготвена е документация за обществени поръчки по опазване, поддържане и възстановяване на видове в НП „Централен Балкан“; извършени са поддържащи и възстановителни дейности в земи и водни площи на територията на ПП „Персина“, който включва най-големия български и четвърти по големина в Европа дунавски остров – о-в Персин. Разработена е технология за отглеждане на мурсалския чай (*Sideritis scardica*) в промишлени условия, съобразени с методите на биологичното земеделие. Произведеният разсад е предоставен на физически лица и фирми, на служителите на НП „Пирин“ за провеждане на обучения по отглеждането на ценни лечебни видове растения като най-надежден начин за опазване на естествените им находища. Направени са анализи на стопанските качества на насаждения от различни региони и на суровината са издадени сертификати за произход и качество.

По завършващи проекти, финансирани от ФНИ, е проследено влиянието на трафика на АМ „Тракия“ върху биологичното разнообразие. Критичните точки на влияние се свързват главно с построените съоръжения при пресичане на водни тела. Оценен е и генотоксичният потенциал на почвени проби от два мониторингови района – Челопеч майнинг и КЦМ Пловдив. Разработена е система за ранна диагностика на генотоксичния и мутагенен потенциал на замърсени почви и оценка на риска.

1.5.2. Проекти, свързани с общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата и обществото, финансирани от национални институции (без фонд НИ), програми, националната индустрия и пр. – до ТРИ най-значими проекта

Колектив експерти от ИБЕИ определи и предложи на Възложителя забрани и ограничения на дейностите, които да бъдат включени в заповедите за обявяване на 100 Защитени зони от екологичната мрежа НАТУРА 2000.

Проект: „Определяне на забраните и ограниченията на дейностите в заповедите за обявяване на защитените зони за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна”, Възложител: МОСВ, Срок: 2014 г. Ръководител: доц. д-р Анна Ганева

В изпълнение на проект по ОП „Околна среда“, възложен на колектив учени от ИБЕИ, е направена оценка за сегашното състояние на Поддържания резерват „Сребърна», обект на световното наследство на ЮНЕСКО, както и на промените,

настъпили през периода на действие на Плана за управление от 2001г. Актуализирани са режимите, заплахите и дейностите и е изготвен План за управление на ПР „Сребърна” за следващия 10-годишен период. Разработени са приоритетни мерки за подобряване състоянието на резервата чрез решаване на основните проблеми, свързани с натрупването на биогени, разтворени органични вещества и седименти, интензивното обрастване на плаващите острови с върби и развитието на инвазивни растителни и животински видове. Разработен е и План за управление на ЗМ „Пеликаните”, свързана пространствено и функционално с ПР „Сребърна” в единен природен комплекс.

Проект: „Актуализиране на Плана за управление на Поддържания резерват „Сребърна” и разработване на План за управление на Защитена местност „Пеликаните”. Възложител: РИОСВ-Русе/ОПОС, Договор № ОПОС-20-УПРР/17.04.2014, Срок: 2014, Ръководител: доц. д-р Л. Пехливанов

Във връзка с изграждането и поддържането на НСМБР и за нуждите на ИАОС и МОСВ по ОП „Околна среда“ колектив експерти, в т.ч. и 45 учени от ИБЕИ, разработиха 47 методики за наблюдение числеността и разпространението на различни компоненти на биологичното разнообразие и полеви формуляр за нанасяне на необходимите данни за мониторинга, и още 47 методики за оценка природозащитното състояние на видовете и местообитанията в цялата страна.

Проект: „Теренни проучвания на разпространение на видове/ оценка на състоянието на видове и хабитати на територията на цялата страна – I фаза” (ОПОС 2007-2013 - МОСВ). Ръководители на екипите от ИБЕИ по договорите за безгръбначни (доц. Х. Делчев), риби (доц. Л. Пехливанов), земноводни и влечуги (д-р Б. Наумов), растения мъхове и гъби (проф. С. Банчева)

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ НАУЧНАТА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 2014 Г.:

Към 31.12.2014 г. в ИБЕИ работят **222 души (от тях 138 са жени)**, от които **124 (56%)** са изследователи - **45** хабилитирани (**15** професори, **5** доктори на науките, **30** доценти) и **79** нехабилитирани, а останалите, както следва: специалисти с висше образование – 57, със средно професионално – 10, със средно – 13, и 23 помощен персонал.

От години научно-изследователската дейност в БАН се финансира на проектен принцип. Съгласно приетия от НС на ИБЕИ Научен план, през 2014 г в Института са разработвани **106** (171 за 2010, и 136 за 2011, 134 за 2012, 114 за 2013) проекта, от тях 46 са приключили през 2014 и 60 са текущи и работата по тях продължава и през 2015 г., разпределени в следните групи:

04 *Проекти, финансирани от Национален фонд "Научни изследвания" – 12* (при 23 проекта през 2013, **6** текущи и за 2015 г. вече са сключени три нови договора);

05 *Проекти, финансирани от други национални фондове (без НФНИ), договори с министерства и други ведомства – 8* (за 2011 – 17, за 2012 – 14, за 2013 - 14) (**4** текущи);

06 *Проекти, финансирани от Оперативни програми на структурните фондове ("Развитие на човешките ресурси", "Административен капацитет", "Околна среда",*

"Транспорт", "Конкурентоспособност", "Регионално развитие", "Техническа помощ") – **12** проекта (5 за 2011, за 2013 - 11) по ОП "Околна среда" и 8 индивидуални задачи по проект BG051PO001-3.3.05-0001 „Наука и бизнес”, ОП „Развитие на човешките ресурси“ (**2 текущи**);

07 Научни проекти, финансирани от национални (български) фирми – **6** (12 за 2011, 6 за 2012, 5 за 2013) (**3 текущи**);

08 Проекти съгласно вътрешно-институционални договори (финансирани от бюджетна субсидия) – **16** (през 2013-14), от които един с 28 и един със 7 задачи;

09 Проекти, финансирани от международни (чуждестранни) фирми – **0** (2 за 2011, 3 за 2012, 2 за 2013);

10 Проекти, финансирани от Рамкови програми на ЕС в областта на НИРД – **19** (5 за 2011, 8 за 2012), от тях 4 индивидуални проекта по програмата Synthesys, и 6 участия в COST акции (**текущи 7**);

11 Проекти, разработвани в международно сътрудничество в рамките на междуакадемични договори и споразумения (ЕБР) – **20** (14 за 2011, 15 за 2012, 15 за 2013) (**текущи 13**);

12 Проекти, финансирани от други европейски и международни програми и фондове – **13** (23 за 2011, 22 за 2012, 12 за 2013) (**Текущи 9**).

Отделните проекти в плана на ИБЕИ са не равнозначни по мащабност, продължителност, обем на работа, стойност (в. т. ч. размер на отчисления за института), брой участници. Затова **абсолютният** брой проекти, и дори броят на проектите в една група, не дава пълна представа нито за извънбюджетните приходи, нито за активността на колектива и за научно-изследователската дейност на ИБЕИ. „Вътрешно-институционалните договори“ (финансирани от бюджетната субсидия) и проектите по ЕБР съставляват 1/3 от проектите в плана, и макар по тези проекти да се реализира съществен своя дял в научната продукция на колектива, по тях в сметката на ИБЕИ средства не постъпват. Независимо от високата активност на колегите при подготовка на проекти по обявената през 2014 сесия на ФНИ (бяха подадени поне 15 предложения за проекти), само един проект с базова организация ИБЕИ и р-тел доц. М. Станилова получи финансиране.

Независимо, че през тази година бяха подписани и изпълнени редица приложни проекти, необходимо е да полагаме и занапред усилия за формирането на екипи и подготовка на нови проекти с по-значително финансиране, които да включват голяма част от колектива на ИБЕИ, в това число по инструментите на програмата Хоризонт 2020.

Публикационната активност на специалистите от Института през отчетната година е следната:

Общият брой на отчетените публикации през 2014 година е 293 (при 318 за 2010, 370 за 2011, 329 за 2012, 332 за 2013), от тях **излезли от печат 219 и 74 са приети за печат**. Броят на излезлите от печат през 2014 г. публикации в чуждестранни и международни списания и поредици с **166**, от тях с **IF 122** (при 78 за 2010, 98 за 2011, 109 през 2012, и 114 за 2013), а 130 от статиите са публикувани в съавторство с чуждестранни автори, като резултат от научните контакти на колегите със специалисти от цял свят. През 2014

г. са отпечатани три монографии в България, а по една монография у нас и в чужбина са приети за печат. В края на 2014 г. излязоха от печат две монографии в чужбина, в които наши колеги са автори на отделни глави. Броят на публикациите без реферирание и индексирание от 2013 се запазва - излезли от печат са 28 и 18 са приети за печат. През 2014г. са отпечатани отново брошури, образователни филми на CD на природозащитна тематика.

И през 2014 г. се забелязва стабилна тенденция на запазване висок относителен дял на излезлите от печат публикации в научни списания и поредици в чужбина и в списания с IF (122 от 166 статии или около 75% - най-голям брой от създаването на ИБЕИ), като сред тях има статии с висок импакт фактор и в деня на отчета в Science бе публикувана статията за скъсяването на теломерите в резултат на инвазия с птича малария – **IF=31,54**!!!

Намерените **цитирания** на публикации на учени от ИБЕИ през 2014 г. са **1421**.

Научната продукция на сътрудниците включва статии в реномирани международни списания като *Annales Botanici Fennici; Biological Trace Element Research, Biotechnological Equipment; Biotechnology, Chemoecology; Comparative cytogenetics; Current Organic Chemistry; Diversity and Evolution; Ecology; Ecotoxicology and Environmental Safety; Environmental Pollution; European Journal of Entomology; Flora; Folia Geobotanica; GRANA; Journal of Applied Ecology; Molecular ecology; Molecular Phylogenetics and Evolution; Mycotaxon; Natural product Communications; Nematology; Organisms; Oryx; Palaeoclimatology; Palaeoecology; Palaeogeography; Parasitology; Plant Biosystems; PLoS One; Quaternary international; Systematic Parasitology; Science, Taxon; The Journal of Experimental Biology; Water, Air and Soil Pollution; ZooKeys; Zootaxa* и др.

Web-страницата на ИБЕИ продължава да отразява както публикационната активност през годината, мероприятия, организирани от ИБЕИ, и макар и слабо - успехите на авторите на конкретните публикации. И през тази година недостатъчно използвахме възможността чрез страниците на ИБЕИ и БАН с кратки анотации на достъпен език резултатите от работата ни да стигат в публичното пространство, да популяризираме и показваме значимостта на резултатите от изследванията ни сред обществеността и държавните институции.

ПРИЗНАНИЕ и НАГРАДИ

- ✓ На 18 и 19 февруари 2014 в хотел Шератон в рамките на Националната лансираща конференция за програмата на ЕС за научни изследвания и иновации "**Хоризонт 2020**" бяха наградени с грамоти от МОН за развитие на научноизследователския капацитет в 7РП на ЕС 13 проекта, финансирани по програма "Капацитети". Сред тях бе и проектът **WETLANET** на Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН, с ръководител проф. дбн Бойко Георгиев;
- ✓ На церемонията по връчване на годишните награди за Биоразнообразие в Представителството на ЕК (28.10.2014 г., София), организирана от БФБР, проектът „Пилотна мрежа от малки защитени територии за опазване на растения в България по модела на растителните микрорезервати” по Програмата Life + на ЕС беше номиниран в категория „Най-успешна кампания (акция, дейност), свързана с

опазване на биоразнообразието”, и Грамота. Проектът получи и Почетна грамота и медал от Ръководството на БАН във връзка с честванията по повод 145-тата годишнина на БАН;

- ✓ Във връзка с честването на 145 годишнината от основаването на БАН Институтът по биоразнообразие и екосистемни изследвания получи Юбилейна грамота за реализирани международни проекти на стойност милион и повече лева, а Том 11 от поредицата **Флора на Република България**, с редактори **Кожухаров, С., Анчев, М.** на Академичното издателство “Проф. М. Дринов”, София получи награда в конкурса за високи научни постижения на учени и колективи от БАН по случай годишнината;
- ✓ Получено е писмо от Управителя на ФНИ, че за проведени комплексни изследвания, изцяло изпълнена работна програма, получени стойностни научни и научно-приложни резултати, както и за впечатляваща публикационна и популяризаторска дейност проектът ДТК 02/38 от 2009 г. „Комплексно изследване на високопланински защитени, ендемични и редки лечебни растения от българската флора – опазване и устойчиво използване“ с ръководител доц. А. Виткова ще бъде премииран от ФНИ;
- ✓ Проф., д-р Стефка Чанкова е удостоена с Юбилейна грамота на СУБ за активно и ползотворно участие в дейността на Съюза;
- ✓ Приятно е да отбележим също, че в годишната класация на BioMedLib: **"Who is Publishing in My Domain?"** сред **ТОП 20 по различни тематички статии на наши колеги заемат предни места:**

Статията на проф. Чанкова и колектив:

Chankova S., Dimova E., Mitrovska Z., Miteva D., Mokerova D., Yonova P., Yurina N. Antioxidant and HSP70B responses in *Chlamydomonas reinhardtii* genotypes with different resistance to oxidative stress. *Ecotoxicology and Environmental Safety* 101, 2014, 131-137. ISSN: 0147-6513, doi: 10.1016/j.ecoenv.2013.11.015, IF 2.482 е класирана на IV-то място в една от топ 20 листите на BioMedLib

Статиите на проф. Михайлова и д-р Илкова:

7. Sella, G., Bovero, S., Ginepro, M., **Michailova, P.**, Petrova, N., Robotti, C. A., & Zelano, V. (2004). Inherited and somatic cytogenetic variability in Palearctic populations of *Chironomus riparius* Meigen 1804 (Diptera, Chironomidae). *Genome*, 47(2), 332-344.

8. **Michailova, P.**, Petrova, N., **Илкова, J.**, Bovero, S., Brunetti, S., White, K., & Sella, G. (2006). Genotoxic effect of copper on salivary gland polytene chromosomes of *Chironomus riparius* Meigen 1804 (Diptera, Chironomidae). *Environmental Pollution*, 144(2), 647-654.

9. **Michailova P., Илкова J.**, Dean AP, White KN. Cytogenetic index and functional genome alterations in *Chironomus piger* Strenzke (Diptera, Chironomidae) in the assessment of sediment pollution: A case study of Bulgarian and UK rivers. *Ecotoxicology and Environment Safety*, 111, 2015, 220-227. DOI: 10.1016/j.ecoenv.2014.10.018. ISSN: 0147-6513, IF=2.48

са класирани на 7, 8 и 9 място,

Статията на колеги д-р Н. Тодорова и д-р Карамфилов

4. **Todorova NH, Mironova RS, Karamfilov VK.** Comparative molecular analysis of bacterial communities inhabiting pristine and polluted with polycyclic aromatic hydrocarbons Black Sea coastal sediments. *Mar Pollut Bull*; 2014 Jun 15;83(1):231-40.

е класирана на 4 място,

а статията на голямата водоплавка, публикувана през 2013 в Zookeys:

1. Grozeva S, Kuznetsova V, Simov N, Langourov M, Dalakchieva S (2013) Sex chromosome pre-reduction in male meiosis of *Lethocerus patruelis* (Stål, 1854) (Heteroptera, Belostomatidae) with some notes on the distribution of the species. ZooKeys 319: 119-135. doi: 10.3897/zookeys.319.4384 (IF)

вече повече от година заема първо място, следвана на 4, 7, 8, 9 и т.н. места от още няколко статии за цитогенетични изследвания на насекоми, публикувани от колектив на ИГ "Цитотаксономия и еволюция".

2.1. Най-важни и ярки научни постижения

През 2014 год. са открити и описани неизвестни по-рано за науката видове организми: 2 вида цветни растения (проф. С. Банчева), 1 вид микроспоридии от насекоми (проф. Д. Пиларска), 3 вида паразитни нематоди от птици (д-р Я. Мутафчиев), 1 вид сухоземни охлюви (доц. И. Дедов), 3 вида правокрили (доц. Д. Чобанов) и 2 вида твърдокрили насекоми (д-р В. Сакалян). Чрез морфологични и молекулярни методи е усъвършенствана класификацията на групи хемоспоридии (д-р Д. Димитров), нематоди (проф. В. Пенева, д-р Я. Мутафчиев), правокрили (доц. Д. Чобанов), ципокрили (д-р Т. Любомиров) и двукрили насекоми (проф. П. Михайлова). Съобщени са 3 нови синтаксона (д-р Д. Сопотлиева) и 3 нови за флората на България чужди видове растения (гл. асистент В. Владимиров). *Установено е, че опаразитяването с едноклетъчни кръвни паразити, причинители на птича малария, има ефект върху скоростта на скъсяване на теломерите на хромозомите в поколенията на инвазирани/заразени птици, което оказва негативно влияние върху преживяемостта, продължителността на живот и гнездовия успех. Изследването е дело на шведски и български учени (доц. П. Зехтинджиев), публикувано в списание *Science* (IF 31,54).* В резултат на проведено цитогенетично изследване на европейския лалугер (бозайник с важно консервационно значение у нас) е предложен нов модел на хромозомната еволюция на вида, който разкрива изключителната консервационна значимост на популациите от този вид (доц. Ц. Часовникарова). *Посредством прилагането на нов за България молекулярно-биологичен подход при изследване на куликоиди (кръвосмучещи насекоми с медицинско и ветеринарно-медицинско значение) са разкрити хранителния спектър (животните, от които тези насекоми смучат кръв) и ролята на куликоидите за пренасяне на кръвни паразити, причинители на птича малария (д-р А. Бобева).* За първи път в България е направена оценка на екосистемните ползи/услуги, предоставяни от влажните зони в българския участък на река Дунав. Оценена е значимостта на 12 идентифицирани типа/групи екосистемни услуги. Анализирани са промените за последните 70 години и е направена прогноза за развитието на потенциала за екосистемни ползи/услуги с оглед на хидрологичните условия в поречието на Долен Дунав и господстващите възгледи за консервационното значение на влажните зони. (Поредица проекти с ръководител: доц. Л. Пехливанов). *Използвайки като модел щамове едноклетъчни водорасли, колектив от ИБЕИ (проф. С. Чанкова) съвместно с руски учени установи, че топлинно стресовите белтъци (HSP70B) могат да бъдат успешно използвани като ранен маркер за наличието на окислителен стрес. Те заедно с антиоксидантната система участват във формирането на генотипна устойчивост. Публикацията в *Ecotoxicology and Environmental Safety* и класирана на 1 място в една от топ 20 листите на *BioMedLib*.* На фона на зачестилите наводнения с големи икономически и социални щети, получените резултати от прилагането на експериментален подход за изследване механизмите на действие на екстремни отклонения във водните нива и значението им за екологията на стоящи водоеми в Европа са важни не само за опазване на околната среда, но и за управлението на глобалното водно биоразнообразие. Установен е добър потенциал за определяне на

биоиндикатори, реагиращи на този стрес фактор. Изследването е дело на ирландски и български учени (д-р В. Евтимова), публикувано в международно научно списание *Journal of Applied Ecology* (IF 4,75).

Научните постижения на ИБЕИ през 2014 г. обогатяват съществено познанията за биоразнообразието на Балканския полуостров и света, и са научна основа за неговото опазване, за борбата с вредителите и рационалното използване на биоресурсите, и методична основа за природозащитни политики и дейности, за диагностика и контрол на паразитни заболявания.

2.2. Най-важни научно-приложни постижения

На основата на геномната нестабилност при два вида двукрили насекоми от род *Хирономус* е апробиран нов, оригинален генетичен метод – *цитогенетичен индекс* (процентното съотношение на соматични хромозомни аберации в контрола към установените в замърсени речни водоеми) за оценка степента на антропогенно замърсяване с тежки метали на изследваните водоеми (проф. П. Михайлова). Проведеният анализ на съвременното разпространение и численост на вълка в България, като вид с голямо значение за ловното стопанство в страната, подпомага прогнозата за развитие на популацията на вида в България и очертаването на мерки за нейното регулиране (проф. Г. Марков).

3. МЕЖДУНАРОДНО НАУЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО НА ЗВЕНТО:

Международното сътрудничество на специалистите от ИБЕИ допринася съществено за издигане нивото на научните разработки и конкурентоспособността на Института, осигурява на учените от Института разнообразен научен материал от различни точки на света, достъп до високо-технологично оборудване и уникална апаратура; позволява провеждането на комплексни изследвания на високо методично ниво в авторитетни международни колективи и публикуване на получените резултати в списания с висок импакт фактор. Участието на специалисти в международни научни форуми дава възможности за осъществяване на плодотворни контакти за бъдещи съвместни изследвания и за представяне на достиженията на българските учени пред международната научна общност.

За осъществяване на още по-ефективно международно сътрудничество, обаче, са необходими постоянни, целенасочени и по-ефективни усилия за формирането на екипи от специалисти, работещи в различни направления; и изграждане на големи международни колективи подготовка на проекти по различни Европейски програми, финансирани от Европейските фондове.

Ръководството на института и Научният съвет подкрепят проектите по ЕБР, които създават и укрепват научни контакти с водещи специалисти от различни страни, в рамките на такива проекти често се зараждат идеи и формират колективи, които разработват съвместни предложения за международни проекти с външно финансиране, осъществява се трансфер на знания и повишаване квалификацията на младите специалисти, провеждат се голям брой съвместни изследвания, подготвят се колективни публикации за реномирани научни издания.

3.1. На ниво Академия

В рамките на договори и спогодби на ниво Академия през 2014 г. са разработвани 20 проекта, от които с Белгия (1), Италия (1), Литва (1), Полша (4), Румъния (1), Русия (3), Сърбия (1), Турция (1), Украйна (1), Унгария (2), Чехия (4).

Съвместно изследване на български и чешки специалисти характеризира за първи път с ултраструктурни методи вителогенезата при дифилоботриидните цестоди – паразити със значение за хуманната и ветеринарната медицина. Получените нови данни за този неизвестен аспект от репродуктивната биология на дифилоботриидите е източник на информация за реконструиране на филогенетичните връзки на групата и разкриване на нейната еволюционна история (д-р А. Йонева).

Съвместно изследване на български (С. Грозева) и руски специалисти характеризира цитогенетично различни популации от *Cimex lectularius* (насекоми с медицинско значение) чрез рутинни цитогенетични методи и чрез FISH с 18S rDNA. Направен е анализ на разположението на рибозомалните гени в кариотипа на 92 вида полутвърдокрили насекоми от 10 семейства и 3 инфразаряда с оглед разкриването на еволюционните механизми в изследваната група.

Чрез прилагане на морфологични, цитогенетични, ултраструктурни, молекулярни и етологични методи са характеризирани правокрили и двукрили насекоми. Данните са използвани за усъвършенстване на класификацията на съответните групи и за разкриване на филогенетичните отношения в тях (проф. П. Михайлова, доц. Д. Чобанов).

3.2. На Институтско ниво

През 2014 г. специалисти от различните отдели на ИБЕИ са участвали индивидуално или в колективи от ИБЕИ в разработването на **48** международни проекта: по ОП на ЕС (**12** проекта по ОПОС и **8** индивидуални задачи по ОП „Развитие на Човешките ресурси“); по програмата Life+, по различни инструменти на 7РП на ЕС (**19**, от които 4 по Synthesys и 6 COST акции); по двустранно сътрудничество (4) – със Словакия, Македония и Индия; по проекти, финансирани от други европейски и международни програми и фондове (**13**): като Националната фондация за наука на САЩ, Кралските ботанически градини в Kew, Британското кралско дружество (Royal Society of London), с правителството на Колумбия, постдок специализация в Турция (ТУБИТАК), с Норвежкото кралско посолство в Скопие и др.

Интересът на учени от чужбина към нашите изследвания постоянно расте. Това е доказателство за международния научен авторитет и признание на специалистите от ИБЕИ. През 2014г. Институтът бе посетен от учени за съвместна работа с наши специалисти по линия междуакадемични и междуинститутски договори от 79 чуждестранни учени от 21 страни: Австрия, Великобритания, Германия, Гърция, Дания, Египет, Испания, Италия, Колумбия, Латвия, Литва, Полша, Румъния, Словакия, Сърбия, Турция, Украйна, Унгария, Хърватска, Чехия, Швейцария. В същото време са представени 117 доклада от 81 специалисти от Института в 65 международни научни прояви (конгреси, конференции, работни срещи и др.), 25 учени са пребивавали за провеждане на научни изследвания или четене на лекции в 16 страни, а други 10 души са били на специализация. Делегации от Италия, Оман, Египет, Автономна република

Коми проявиха интерес за сътрудничество с ИБЕИ в различни области на съвместен интерес.

Успех и признание за ИБЕИ-БАН бе организираната и проведена от ОВЕ със съдействието на МОСВ и Международната асоциация за изследване на река Дунав (IAD) в София (17-20.VI.2014) 40-та юбилейна конференция на IAD под мотото «*Река Дунав и Черно море - уникална среда и обществено благосъстояние в условия на глобални промени*». Участваха 81 учени от 10 страни от дунавския регион; представени над 30 пленарни доклада и 37 постера; публикуван е Сборник с резюмета и Допълнителен том 7 на списанието *Acta zoologica Bulgarica* с пленарните доклади. Конференцията обсъди редица научни и обществено значими теми като глобалните климатични промени, еутрофикацията, инвазивните чужди видове, измененията в хидро-морфологията и отражението им върху устойчивото развитие на макрорегиона Дунав - Черно море. Устойчивото обществено развитие се разглежда като единство на три аспекта – икономически, екологичен и социален, интегрирани в инструмент, съответстващ в максимална степен на предизвикателствата пред бъдещото развитие на обществото в тази част на Европа. Национален координатор на IAD и председател на Организационния комитет на конференцията: проф. Р. Калчев.

Изграждане на научни мрежи (национални и международни)

Мрежата за инвазивните чужди видове в Югоизточна Европа (ESENIAС: East and South European Network for Invasive Alien Species) се поддържа от ИБЕИ-БАН съвместно с МОСВ. Председател на Мрежата за инвазивните чужди видове в Югоизточна Европа е асистент Теодора Тричкова от ИБЕИ. Мрежата има за цел поддържане на обща база данни за инвазивните чужди видове, за повишаване на информираността на обществото и на управляващите по проблема; за подпомагане на ранното откриване, унищожаване и контрола на инвазивните чужди видове, както и за смекчаване на последствията от тяхното въздействие. Членове на Мрежата са Институти и институции от Албания, Босна и Херцеговина, България, Гърция, Косово, Македония, Румъния, Сърбия, Турция, Хърватия и Черна гора. През ноември 2014 г. в Анталия, Турция бе проведена 5-та среща на Мрежата за инвазивни чужди видове в Югоизточна Европа (ESENIAС), съвместно с 8-та Международна конференция за Биологични Инвазии „NEOBIOТА 2014 Biological Invasions: From understanding to action”. На срещата бяха представени целите и дейностите на ESENIAС в периода 2011-2014 г. с последваща дискусия за бъдещото развитие на мрежата. ESENIAС е съорганизатор на NEOBIOТА 2014 с тематична сесия за страните от Югоизточна Европа, в която са включени 7 презентации и 17 постера от участници от 9 страни (България, Гърция, Португалия, Румъния, Словакия, Сърбия, Турция, Унгария, Хърватска).

През 2014 г. в София (9-10.X.2014) се проведе Учредителна среща на **Мрежата за инвазивни чужди видове в Дунавския регион (Danube Region Invasive Alien Species Network, DIAS)**, организирана от ИБЕИ-БАН съвместно с Приоритетна област 06

(Биоразнообразие) на Стратегията на ЕС за Дунавския регион, Международната асоциация за изследване на р. Дунав (IAD) и Мрежата за инвазивни чужди видове в Югоизточна Европа (ESENIA). Мрежата започва разработването на Стратегия за инвазивните чужди видове в рамките на Стратегията на ЕС за Дунавския регион. В срещата с ръководител ас. Т. Тричкова участват представители на 10 страни (Австрия, България, Германия, Унгария, Румъния, Сърбия, Словакия, Турция, Украйна и Хърватска).

В ИБЕИ е изграден Център за Дългосрочни екосистемни изследвания част от Глобалната мрежа LTER. Координатор на българската LTER мрежа е д-р Светла Братанова-Дончева от ИБЕИ, в която участват и колеги от други институти на БАН, СУ, ЛТУ. Цел на мрежата е анализ и оценка на ефектите от глобалните промени върху екосистемите и предоставяните от тях екосистемни услуги. През 2014 беше подготвен проект по H2020 с участието на 28 страни от Европа, който е приет и предстои подписване на договор.

През октомври 2014 г. ИБЕИ беше приет, заедно с НПМ-БАН, като член на Европейския консорциум на таксономичните институции (Consortium of European Taxonomy Facilities, CETAF). Този консорциум изпълнява много общоевропейски инициативи, между които и проекта SYNTHESYS. При продължение на този проект, ИБЕИ не само ще може да изпраща учени за работа в чужди колекции, но също така и да приема гостуващи учени от други страни за сметка на ЕС. Този консорциум също е организиран и проекта EDIT (European Distributed Institute of Taxonomy), насочен към подготовка на млади таксономични кадри.

Най-значими международно финансирани проекти

За първи път в България е приложен нов подход за опазване на редки видове растения в т.нар. „микрорезервати“. В рамките на проект, финансиран от програмата на ЕС Life+ на обща стойност **905 510,30 лв** за първи път в България е изградена мрежа от 58 малки защитени местности - „микрорезервати“, с обща площ 1006.6 ха. В тях се опазват 47 от най-редките видове от българската и световната флора. Разработени са 47 Плана за действие за опазване и устойчиво съществуване на популациите и местообитанията на целевите видове за 10-годишен период. Проведени са различни *in situ* дейности за подобряване или поддържане на съществуващите условия в местообитанията на 13 вида. В създадена по проекта *ex situ* колекция се отглеждат успешно индивиди от 21 вида. В Националната семенна генбанка са предадени семена от 12 вида от 17 популации. Извършена е успешна ре-интродукция на 3 вида. Във връзка с разпространението на резултатите по проекта са проведени срещи, отразени от местни и регионални печатни и електронни медии; проведена е пресконференция в БТА; отпечатани са книга, плакати, брошури, календари; монтирани са 80 информационни табели за обозначаване на „микрорезерватите“; изработен е видеофилм в две версии (20-минутна и 3-минутна).

Проект: „Пилотна мрежа от малки защитени територии за опазване на растения в България по модела на растителните микрорезервати“. **Финансираща организация:** Програмата Лайф + на ЕС. **Изпълнители:** ИБЕИ-БАН (Координиращ бенефициент) и

МОСВ (Асоцииран бенефициент) **Срок:** 01.01.2010 г. - 31.03.2014 г. **Ръководител:** проф. дбн Д. Пеев

Проект: "Планетарна инвентаризация на биоразнообразието - Инвентаризация на цестодите (Cestoda: Platyhelminthes) на гръбначните животни на планетата", Национална фондация за наука, САЩ, учени и научни институции от Великобритания, САЩ, Швейцария, Чехия, Полша, Русия, Украйна, Германия, Австралия, **Срок:** 2008-2015 г. Стойност: 80000 USD, Ръководител: проф. дбн Б. Георгиев.

Проект: "Градиенти на устойчивост към климатичните екстремуми на различни растителни типове в Европа", SIGNAL, Biodiversa, **Срок:** 2013-2015 г. Стойност 44736 Евро (87 496 лева). Ръководител: проф. И. Апостолова.

4. УЧАСТИЕ НА ЗВЕНТО В ПОДГОТОВКАТА НА СПЕЦИАЛИСТИ: форми; сътрудничество с учебни заведения; външни заявители, включително от чужбина; анализ на състоянието, перспективи и препоръки

Учените от ИБЕИ продължават да са търсени висококвалифицирани преподаватели при подготовката на студенти във водещите университети в страната. През 2014 година повече от 30 специалисти от ИБЕИ (в рамките на 37 курса лекции – 657 часа и 30 курса упражнения с общо 2894 часа) са **водили занятия** в 6 университета у нас – Софийски университет, Пловдивски университет, Лесотехническият университет, Нов български университет, Югозападен университет и Медицински университет, с докторанти към Центъра за обучение на БАН, и пред студенти в Университета в Лейда, Каталуня и Университета в Солун, Гърция по програмата Студентски практики. Специалисти от ИБЕИ са взели участие в подготовката на 6 дипломанти, 13 докторанти и 21 специализанти.

Докторантите в края на 2014 са **37**, от тях 28 (плюс 4-ма ново зачислени за 2014) редовно обучение, 5 задочно и **3** (един от тях е зачислен през 2014) на самостоятелна подготовка. През 2014 г. са били отчислени с право на защита 10 редовни и 1 докторант на самостоятелна подготовка. Общо 10 докторанти успешно защитиха дисертации през 2014г. и в подготовка за публична защита са още 4 дисертации в ИБЕИ. През 2014 защити успешно в срок до една година след изтичане на 3 годишния срок на обучение една от първите докторанти, започнали обучението си след създаването на ИБЕИ.

През 2013 година ИБЕИ бе регистриран като работодател по програмата „СТУДЕНТСКИ ПРАКТИКИ“ на страницата на МОН. За тези две години 12 ментора от ИБЕИ са регистрирали на сайта на програмата 13 практики, за които са кандидатствали 62 студенти, а 32 са участвали в програмата. Институтът има сключени договори с за работа по програмата с 4 университета.

За обучението на млади природолюбители и познавачи на орнитофауната важна роля има провежданата от доц. Борис Николов при голям интерес вече много години Школа към **Българската орнитоцентра**, която осъществява международно сътрудничество с над 30 страни, ръководи и координира схемата за опръстеняване на птици в България и е национален представител в Европейския съюз за опръстеняване на птици (ЕУРИНГ). Ръководителят на Българската орнитоцентра доц. Б. Николов е

член на Борда на ЕУРИНГ и единствен представител в управлението на тази авторитетна организация от Източна Европа.

Научният съвет (съгласно чл. 34 на Устава на БАН) ръководи научната дейност на ИБЕИ. Отчетната 2014 г. бе последната от мандата на този състав на Научния съвет, който на последното си заседание получи висока оценка за извършената работа както от Председателя на Съвета, така и от доайена му – проф. Д. Темнискова. Беше подчертана също и голямата роля на проф. Б. Георгиев като Председател за успешното и делово протичане на заседанията при осъществяване на отговорната работа на Научния съвет. Освен множеството важни за работата и развитието на ИБЕИ решения, във връзка с кадровото израстване на академичния състав в НС на ИБЕИ бяха избрани десет Научни журите (НЖ) за защита на дисертации за ОНС „доктор“ и 18 НЖ по конкурси за академични длъжности (10 за главни асистент, 5 за доцент и 4 за професор).

В резултат на работата на НЖ бяха защитени успешно следните дисертации:

Ивайло Александров Тодоров, Редовен докторант по Ентомология
Фаунистични, зоогеографски и екологични проучвания на сем. Pteromalidae
(Hymenoptera: Chalcidoidea) на Витоша

Анелия Борисова Бобева, Редовен докторант по Екология и опазване на екосистемите
Молекулярно-биологични изследвания върху специфичността на кръвни паразити
(Haemosporida) по птици към преносителите от род *Culicoides* Latreille, 1809 (Diptera:
Ceratorogonidae)

Петя Валентинова Борисова, Редовен докторант по Хидробиология
Видово разнообразие и моделиране на състоянието на макрозообентоса и зоопланктона
в различни категории водни обекти.

Виолета Георгиева Тюфекчиева, Редовен докторант по Хидробиология
Състав, разпространение и екология на разред Plecoptera (Insecta) в България

Янка Николова Пресолска, Задочен докторант по Хидробиология
Състав, разпространение и екология на разред Ephemeroptera (Insecta) в България

Росен Николаев Горгоров, Редовен докторант по Ботаника
Научна основа за *ex situ* опазване на консервационно значими видове от род *Centaurea*
s. l. в България

Николай Илчев Велев, на самоподготовка по Екология и опазване на екосистемите
Синтаксономичен анализ на разред *Arrhenatheretalia elatioris* Tüxen 1931 в централната
част на Западна България

Анна Богомилова Гаврилова, Редовен докторант по Ботаника
Екологобиологично и фитохимично изследване на перспективни лечебни видове от род
Alchemilla L. (шапиче) в България

Мария Димитрова Годорова, Редовен докторант по Генетика
Chlamydomonas reinhardtii като моделна индикаторна система за генотоксичност на
ниски дози ксенобиотици

Иванка Божкова Семерджиева, на самоподготовка по Ботаника
Биологично и фитохимично проучване на *Tribulus terrestris* L. във флористичен район
Тракийска низина;

и присъдени академични длъжности:

Главен асистент - на Кирил Василев, Боян Вагалински, Весела Евтимова, Атидже Ахмед, Виолета Тюфекчиева, Петя Борисова, Николай Велев, Мария Тодорова, Симеон Луканов, Янка Пресолска, Ивайло Тодоров

Доцент – на Стела Лазарова, Апостолос Апостолу, Емилия Варадинова, Георги Радославов, Ивайло Дедов.

Професор – на Снежана Грозева, Ива Апостолова и Светлана Банчева.

Работни срещи, изложби и конференции

- заключителна среща по проект "**Пилотна мрежа от малки защитени територии за видове от българската флора по модела на растителните микрорезервати**" (**LIFE 08 NAT/BG/000279**), изпълняван от ИБЕИ, с участието на МОСВ и съдействието на регионалните органи на МОСВ, Изпълнителна агенция по горите и местните власти (24-25.03.2014 г.) гр. Хисар;
- **Семинар по екология'2014** с международно участие (24-25 април), гр. София, България;
- **40-та научна конференция на IAD: Река Дунав и Черноморския регион – уникална среда и обществено благосъстояние в условия на глобални промени** (17-20.06.2014 г.);
- **5-та среща на Мрежата за инвазивни чужди видове в Югоизточна Европа (ESENIA), съвместно с 8-та Международна конференция за Биологични Инвазии „NEOBIOTA 2014 Biological Invasions: From understanding to action”**, 3-8 ноември 2014 г., Анталия, Турция с участници от 9 страни.
- **ДЕН НА ОТВОРЕНИТЕ ВРАТИ** в Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН на 2 октомври 2014 г.;
- Международна конференция на тема "**Съвременни предизвикателства пред изследванията на хемоспоридните паразити**" (28-29.09.2014 г), Тюленово;
- Учредителна среща на Мрежа за инвазивните чужди видове в Дунавския регион (Danube Region Invasive Alien Species Network, DIAS) (9-10.X.2014) София;
- 3-та работна среща на колектива на проект **SIGNAL** - "**Градиенти на устойчивост към климатични крайности**", (първият финансиран по програмата **BIODIVERSA**) (3-6.11.2014 г.) в София.

5. ИНОВАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНТО И АНАЛИЗ НА НЕЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ, ВКЛЮЧВАЩИ:

5.1. Осъществяване на съвместна иновационна и стопанска дейност с външни организации и партньори, вкл. поръчана и договорирана с фирми от страната и чужбина

Съгласно Работната класификация на Единния Център за иновации, БАН за приложни изследвания с иновационен характер, в Плана на ИБЕИ (Приложения 04-11) са отчетени **43 проекта** в ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ФАЗА (*Research*) (**iR**) (съотв. iR1 – 6, iR2 – 7, iR3 – 5, iR4 – 5, iR5 - 20), 1 проект във фаза ИЗСЛЕДВАНИЯ, ВОДЕНИ ОТ БИЗНЕСА (**iBDR5**) и 1 проект във фаза РАЗРАБОТКИ С ВИСОКА СТЕПЕН НА ЗРЯЛОСТ (*Maturity*) (**iM1 - 1**).

5.2. Извършен трансфер на технологии и/или подготовка за трансфер на технологии по договор с фирми; данни за полученото срещу това заплащане; данни за реализираните икономически резултати във фирмите (работни места, печалба, производителност и т.н.)

Поддържан патент на д-р Д. Беров: Система за подводно дигитално фотограметрично заснемане (създаден при разработване на дисертацията).

6. СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНТО И АНАЛИЗ НА НЕЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

6.1. Осъществяване на съвместна стопанска дейност с външни организации и партньори (Продукция, услуги и др. които не представляват научна дейност на звеното), вкл. Поръчана и договорирана с фирми от страната и чужбина

няма

6.2. Отдаване под наем на помещения и материална база

През 2014 г. са получени 27100,67лв. по договори за наем на помещение на База-1 и наем от площ за кафе машини на База 1 и База 2. От тях по партида „Развитие“ на БАН са преведени 13056,67лв., представляваща стари задължения в размер на 9425,33лв. и 3631,24лв. от текущата година.

6.3. Сведения за друга стопанска дейност

няма

7. КРАТЪК АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ НА ИБЕИ ЗА 2014г.

Приходите и разходите по бюджетната субсидия и от собствени средства (отчисления от договори, наеми и др.) по основни позиции са представени в таблицата.

№	ПОЗИЦИЯ	Лева	
1.	Приходи – 2014г. (субсидия + собствени)		2 378 976
1.1.	Приходи от бюджетна субсидия		2 316 316
	Собствени приходи (от наеми и отч. БО)		62660
1.2.	- от наеми	14044	
	- от отчисления за БО по проекти.	48616	
2.	Разходи 2014		2 409 198
2.1.	Разходи от бюджетната субсидия		2 264 543
	- разходи за заплати	1555602	
	- разходи за осигуровки работодател	280649	
	- обезщетения по КТ чл. 222, чл. 224	50639	
	- ПМС 90/ 26.05.2000г.	1000	
	- Разходи общ. такси (битови отпадъци)	8264	
	- Процедури за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности	12274	
	- Стипендии	144000	
	- По погасителен план вноса за 2014г.	140000	
	- Покрит преразход от 2013г.	-72115	
2.2.	Разходи от собствени средства на института		144 655
2.2.1.	Издържка - вода, ел.енергия, парно отопление		110 246
	Други разходи		34409
	в т.ч.		
	- разходи за стационарни и мобилни телефони	14534	
	- Разходи за аварийни ремонти	5330	
	- Разходи за поддръжка софтуери счетоводство	2708	
	- Програмен продукт за гориво служебни автомобили	540	
	- Командировки администрация	2463	
	- Тонизиращи напитки	503	
	- Граждански договори – пазачи, инвентаризация	2687	
	- Канцеларски материали	2795	
	- Почистващи материали	719	
	- Интернет услуга	1752	
2.2.2.	- Други услуги, такси	377	
3.	Баланс (приходи-разходи) към 31.12. 2014 г.		-30 222

Наличности в банкови сметки към 31.12.2014 са представени по-долу.

4.	Наличност в банкови сметки към 31.12.2014 легова равностойност	377 930
4.1.	Наличност в еврови сметки към 31.12.2014 (средства по проекти) легова равностойност	353 646
4.2.	Наличност в доларова сметка към 31.12.2014 (средства по проект) легова равностойност	24 284
4.3.	Наличност по СЕБРА	134307

На заседание от 21.03.2014г. и във връзка с мерките за преодоляване на финансовия дефицит БАН отпусна на ИБЕИ сумата от **385000лв.**, необходими за осъществяване на плащанията по проекти за 2014г.

На 29.12.2014г. постъпиха средства по проект „Пилотна мрежа от малки защитени територии за видове от българската флора“ (Life +) – **170812,88 лв.** по еврова сметка в БНБ. През януари 2015г. са прехвърлени по транзитната сметка на института.

Счетоводният отдел е направил анализи на партидите по договори (проекти). Изготвени са детайлни разпечатки за 2014г. по проектите, които ще се предоставят на ръководителите на проектите.

Таблица за приходите на проекти през 2014 по източници:

Източник	Приходи (в лева)		Брой проекти
	приходи	трансфери	
Фонд НИ		107850	12
Фонд НИ		-6429	
Министерства и ведомства	41244	99580	8
ОП	210575		12
Рамкови програми на ЕС	232401		19
Други международни договори	49270		13
Национални фирми	28320		6
ОБЩО	561810	201071	70

8. СЪСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМИ НА ЗВЕНТО В ИЗДАТЕЛСКАТА И ИНФОРМАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ, ПРЕПОРЪКИ

Acta zoologica bulgarica

През 2014 година под ръководството на новия Главен Редактор на *Acta zoologica bulgarica* проф. Бойко Георгиев излязоха от печат четирите редовни книжки на *Acta zoologica bulgarica* на том 66, значително по-големи като обем и по-качествени като съдържание, поради големия брой постъпващи статии. През годината бяха публикувани и три допълнителни тома Supplements с материали от: разработки по проект „Консервация/Опазване на световно значимо биоразнообразие в полуестествени ливади с висока природо-защитна стойност чрез подкрепа на местното развитие“ (GEFSEC Project №43595) (2007–2011) в България (в две Special Protection Areas (SPA) – Понор планина и Бесепарски ридове, по Natura 2000 (Supplementum 5), материалите от XIII INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON SCALE INSECT STUDIES - ISSIS на Лесотехническият университет (Supplementum 6), и докладите от 40-та научна конференция на IAD (Supplementum 7). Увеличава се Импакт фактора на списанието - 0.357 за 2014 (при 0,308 за 2013 и 0.247 през 2012 година), доказателство за повишеното ниво, авторитет и популярност. Постоянно нараства броят и качеството на

постъпилите ръкописи от български и напоследък предимно от чуждестранни автори, расте и броят на привлечените изявени чуждестранни рецензенти.

Всички приети за печат статии се качват на сайта (<http://acta-zoologica-bulgaria.eu>) преди отпечатването им. Предстои обновяване на web-страницата на списанието. В края на 2014 в конкурса „Научна периодика“, обявен от ФНИ, списанието спечели проект на стойност 6000 лв.

Phytologia Balcanica

До момента са излезли и трите Книжки на том 20 (1, 2-3). През 2014 год. са постъпили 37 ръкописи, от тях отхвърлени са 7, приети за печат 28 и 11 ръкописа са в процес на рецензиране. Общ брой отпечатани статии – 28. Спечелен е проект по конкурс „Научна периодика“ с ФНИ. Подписан договор на Рефериране на списанието в база-данни EBSCO. Списанието се разпраца на 140 библиотеки в страната и света.

ЕКСПЕРТНА ДЕЙНОСТ

През 2014 г. 87 специалисти от Института са участвали в работата на 113 научни и експертни комисии, национални комитети, международни научни организации, неправителствени сдружения и други експертни органи в България и чужбина (изброени в първата част на отчета и в приложение 24 към него), като са допринесли с компетентност и експертиза в процеса на вземането на решения и управлението на съответните органи, - свидетелство за високата научна активност на учените от Института, и за авторитета и признанието, с които те се ползват в научната общност.

През годината са писмено представени 1195 концепции, програми, прогнози, експертиси и консултации в областта на опазване на биоразнообразието в естествени хабитати и в редица национални паркове, защитени територии и резервати, по поръчка на правителствени и държавни институции, като ИАОС, ИАРА, Дирекции на Национални и Природни паркове; Административен съд, Митници, Полиция, образователни телевизионни програми, неправителствени организации и инвестиционни проекти на бизнеса.

В 26 Редакционни колегии на специализирани научни списания и поредици в България и чужбина участват 19 учени от ИБЕИ. През 2014г. 39 учени от института са изготвили 249 анонимни рецензии за десетки списания. Реферирани са 9 книги и монографии. Изготвени са над 50 становища и рецензии по ЗРАСРБ.

Научно-изследователска дейност в теренните бази на ИБЕИ

I. Лаборатория по морска екология, Созопол

Научно-изследователска дейност – на базата се разработват два проекта по 7РП и три проекта на отдел „Водни екосистеми“ от Бюджетната субсидия

Публикации и научни съобщения, свързани с изпълняваните изследователски проекти – през 2014 г. са публикувани две статии и 4 технически доклада с участието на проф. Даскалов

Обучение на специалисти – на базата в Созопол се осъществява обучението на две редовни докторантки на отдел „Водни екосистеми“ - С. Клайн и Й. Георгиева.

Учени от ОВЕ, извършващи изследвания в Лаборатория по морска екология, Созопол: - всички учени от секцията „Функционална екология и биоресурси на морски и крайбрежни екосистеми“ (проф. Г. Даскалов, д-р В. Карамфилов, д-р В. Василев, д-р Н. Тодорова и д-р Д. Беров)

Помощен персонал:

Химик Яна Връбчева и Кузман Димов - водач на плавателен съд ЛЕМ-1 и технически сътрудник

II. Екологична станция Сребърна

Научно-изследователска дейност – на базата се разработват 6 проекта от плана на ИБЕИ (3 по Бюджетната субсидия, един ЕБР и два по ОП „Околна среда“)

Публикации и научни съобщения, свързани с изпълняваните изследователски проекти – публикувани са 6 статии в *Acta zoologica bulgarica* и е защитена една дисертация, частично разработена на базата.

Обучение на специалисти: на базата изпълняват задачи по докторантурата си 4 редовни докторанти на ИБЕИ.

Друга образователна дейност – обучение на ученици от гр. Силистра. Ръководител: гл. асист. Веселка Цавкова

Постоянен персонал на ЕС Сребърна

- гл. асист. Веселка Цавкова
- техник Никола Драганов

III. Теренна база „Атанасовско езеро”

Научно-изследователска дейност - на тази база се разработва един проект от плана на ИБЕИ и една дисертация на редовен докторант на ИБЕИ.

През 2014 г. няма публикации, разработвани на тази база.

IV. Теренна база „Беглика”

На тази база през 2014 г. ИБЕИ не извършва дейност, тъй като тече съдебна процедура за изясняване на собствеността. Колекцията от лечебни растения бе преместена на друго място.

V. Биологична експериментална станция „Калимок”

Научно-изследователска дейност – на базата се изпълняват два проекта – един по бюджетната субсидия и един, финансиран от Чешката АН

Публикации и научни съобщения – през 2014 са публикувани 10 статии, една от които в Science и е защитена една дисертация

Обучение на специалисти: на базата работят двама докторанти и трима дипломанти.

Научни прояви – конференции, семинари, работни срещи.

Станцията е посетена от група литовски колеги.

Проведен е семинар на тема: „Conference on recent challenges in wildlife avian haemosporidian research. Bulgarian – Lithianian exchange seminar“. 28 – 30 септември 2014.

VI. Теренна база „Парангалица“

Няма информация за дейността на базата през 2014 г.

СПРАВОЧНО-ИНФОРМАЦИОННА ДЕЙНОСТ

Всички библиотеки в отделните сгради на ИБЕИ-БАН работят в тясно сътрудничество с Централна Библиотека-БАН.

В библиотеката на база 1 (Гагарин 2) е натрупан до момента фонд: 9515 тома, от тях книги - 3962 тома, периодични издания - 5551 тома. Ново набавени библиотечни материали през 2014 г.: 143 тома, от тях 10 тома книги, 133 периодични издания и 2 тома на CD, придобити чрез покупка, книгообмен и дарения. Получават се 35 заглавия периодични издания, от тях 10 по абонамент/покупка, 19 по книгообмен; едно със средства на ИБЕИ и чрез членство и лични абонаменти 5 заглавия. Общ брой регистрирани читатели през 2014 г.: 95 души, от тях служители на ИБЕИ са 58, служители в системата на БАН – 15, студенти, докторанти – 21, външни - 1. Ползвана в библиотеката и раздадена литература през годината - 1114 тома, от които: 460 тома са заети за дома, 651 тома са ползвани в библиотеката на място и 3 тома са изпратени на други библиотеки по линия на между библиотечното заемане.

От август 2014 г. се извършва пълна инвентаризация на библиотечния фонд в библиотеката на база 1. Инвентаризацията ще приключи в края на м. януари 2015 г.

Библиотеката на база 2 (Цар Освободител 1) обслужва основно отдел „Животинско разнообразие и ресурси“. През 2014 г. бе проведена пълна инвентаризация. Раздадените книги и периодични издания, взети от читателите на ИБЕИ и НПМ, са проверени и осъвременени по заемните бележки. На тях и на заетите материали е поставен печат “Проверено 2014”. Направена е проверка “de viso”: Книжният библиотечен фонд е сверен с топографския каталог. Проверката на периодичните издания (поредици и списания), се извършва по регистрационните картони. На всеки библиотечен материал на заглавната страница и съответния фиш от топографския каталог или регистрационен картон е поставен печат “Проверено 2014”. Установените липси, неизяснени инвентарни номера и сигнатури са записани в тетрадка-дневник. Проверени са 43772 библиотечни единици. Инвентарните документи на Библиотеката (инвентарни книги, регистрационни картони) се сверени с тези от Централна Библиотека БАН. Установените липси се издирваха доста продължително. Изготвени се списъци на липсващите библиотечни документи, обработени в табличен вид. Върху фишовете от азбучния и топографски каталог на изгубените книги и върху регистрационните картони на изгубените периодични издания, е отбелязано “отчислено.”

Така, в резултат на проверката 14 тома книги с осъвременена цена 30.23 лв и 14 тома периодични издания с осъвременена цена 157.41 лв. Набавени са 157 библиотечни документи. С тях библиотечният фонд възлиза на 43 772 тома. Регистрирани са 180

постоянни читатели (от научното звено - 120, от системата на БАН-10, външни читатели - 45 и от СУ - 5). Библиотеката е посетена от 5 869 души. Ползвани библиотечни документи – 6 900 бр. Издирени са нови заглавия за книгообмен и са направени нови връзки с други библиотеки. Новопостъпилата литература се сигнализира (за книгите) и се изготвят каталожни картички за всички новопостъпили документи в азбучния, систематичния, топографски и УДК каталози.

Редовно се попълва справочно-информационната картотека.

Библиотеката на база 3 (блок 23) обслужва основно отдел РГРР и като основно звено за научна информация по ботаника наброява 26149 тома на стойност 423502,80 лв., от тях периодични списания и поредици 16678 тома, книги 9471 тома. Общо набавените томове през 2014 г. са 205 на стойност 11121,15 лв. Текущите периодични издания, придобити през 2014 г. са 169 нови заглавия и 36 т. книги.

Годината 2014 беше тежка за ИБЕИ в различни аспекти. В началото на годината Институтът се оказа в трудна финансова ситуация със сериозен дълг към БАН, по решение на Ръководството на БАН беше освободен директорът ни, почти през цялата година имаше тежест и напрежение в счетоводството. Преминавме през два последователни конкурса за директор. Сесията на ФНИ, която всички очаквахме толкова дълго не донесе очакваните проекти в института. В резултат на отличните научно-метрични показатели през 2013 г., субсидията на ИБЕИ за 2014г. беше значително повишена, но предвид сложната ситуация в института, не успяхме да почувстваме това увеличение.

Независимо от всички трудности, ние отчитаме една успешна година, в която колективът на ИБЕИ представя една добра научна продукция и нови договори за научни научно приложни разработки. През 2014 г. бяха защитени 10 докторски дисертации и предстоят съвсем скоро защитите на още четири, две от които са предадени в тригодишния срок на редовната докторантура и една - в последния възможен срок. Имаме 4 ново зачислени редовни докторанти, 10 новоизбрани главни асистента, 5 новоизбрани доценти и 3 професора. Шестима докторанти успяха по проекта „Наука и бизнес“ на ОП „Развитие на човешките ресурси“ да посетят центрове на върхови постижения в различни страни в Европа и Австралия в рамките на един месец, да създадат нови контакти и да усвоят нови методи. Научните и научно-приложни изследвания на специалистите от ИБЕИ имат значим принос към решаването на проблеми от общонационален и международен характер като опазване на естествените екосистеми в страната; рационално използване и устойчиво развитие на биологичните ресурси; изработване на планове за управление на защитени територии, разработване на проекти за законови и подзаконови нормативни документи. Институтът привлича вниманието на учени и научни институции от различни страни, които търсят научния и експертен капацитет на ИБЕИ, което не може да не ни радва.

Новата 2015 година посрещаме с нов директор и нов главен счетоводител, за следващото заседание на Общото събрание ни предстои да изберем нов Научен съвет.

Предстои ни да защитим пред НАОА заявките си на акредитация за следващия 6 годишен период по 8 докторски програми. Продължава търсенето на допълнителни източници за финансиране на изследванията извън бюджетната субсидия - чрез договори, финансирани от МОСВ и други национални и международни организации и ведомства; съчетаването на изследователски проекти за осигуряване на научна продукция чрез приложни проекти за осигуряване на допълнителен финансов ресурс. Нужно е да продължаваме да търсим начини за по-добро усвояване на възможностите за развитие на научния потенциал по линията на ОП, чрез привличане на нови докторанти, и постдокторанти; използване на лостовете на атестирането за стимулиране на тези, които работят активно и ефективно.

Нека си пожелаем една успешна 2015 година за всеки от нас и за Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания с нови успешни съвместни проекти и с нови интересни научни резултати.

ПРИЛОЖЕНИЯ

ГЛАВЕН СЧЕТОВОДИТЕЛ:.....

(Лалка Предьова)

НАУЧЕН СЕКРЕТАР:.....

(проф. д-р Снежана Грозева)

ДИРЕКТОР:

(доц. д-р Анна Ганева)